

izhaja vsaki četrtak ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1 60. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema Narodna Tiskarna v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo v Gorici Semeniška ul. št. 16.

Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Gosposka ul. 9, v ulici Silvio Pellico, v ul. Ponte Nuovo 9, v Kapucinski ulici 1 v prodajalni »Kat. tiskov. društva« ul. Carducci, v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, po 8 v Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v, dvakrat 12 v, trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

In necessariis unitas.

Nedeljske pridige podkreplja častita duhovščina kaj rada v izreki cerkvenih, priznana globoko mislečih učencov, ker dobro ve, da vsebujejo mnogo zlatih jeder, služečih nam, kakor krepka opora na potu skozi dolino solz. Moč takih izrekov je tako silna in neodpovedljiva, da ne zgreši svojega cilja nikoli tudi izven cerkvenih zidov, ter prestreže do dna duše udeležencev na raznih snodih, zborovanjih in kongresih. Kakor strela učinkujejo premnogokrat citati iz spisov cerkvenih učencov na svobodomiselni življenj, kakor plaz, ki mu nihče ne more zastaviti navalnega drvenja, podirajo razne klevete bogotajstvenih mislecev, kakor vseživljajoče pomladansko solnce pošiljajo v srca zapeljanih, žarke milosti božje, kakor krepka opora služijo omahujočim, kot rešilna bilka v človeških zmotah se popaplajočim, — s kratka, besede cerkvenih učencov vsebujejo toliko moči in tolikega krepčila, da najde v njih sleherni človek onega zavestja, one moči, ki bi jo drugod zaman iskal.

In necessariis unitas. Tudi te besede so vzete iz spisov sv. Avguština, tudi te besede so zlati nauk za posameznika in za maso, posebno pa za vodilne osebe na krščanskem programu delujočih strank.

In necessariis unitas — v potrebnih stvarih edinost, je vskliknil škof dr. Hittmair zborovalcem na katoliškem shodu v Lincu. Tega svojega svarilnega klica ni morda vrgel visoki dostojanstvenik tjavendan. Globoka zasnovanost

vsake besede priča, da je odlični govornik dober poznavalec zakulisnega dela v nemški krščansko socialni stranki, zato je raznim v njej se nahajajočim nestrpnežem zaklical v znamenju miru besede enega največjih cerkvenih učencov.

Linški škof je nastopil na nemškem katoliškem shodu kot oznanjevalec miru in sprave, kot pravi Kristusov naslednik.

Toda njegove besede ne veljajo samo za nemške katoličane, temveč tudi za nas, ali bolje rečeno, morale bi vsaj veljati. Edinost bi morala vladati pri potrebnih stvareh tudi na Goriškem.

Svoje glavnost uničuje povsod dobre sadove. To je žalostna pa gola resnica, ki se vselej uveljavlja in jo ne odpravi nobedno, še tako novostrojarsko prizadevanje. To smo mi dobro vedeli tudi v času preteklih volitev in zato smo svarili novostrojarske, naj nikar ne razbijejo edinosti med pristaši S. L. S. Še več! V zadnjem trenutku smo pokazali skrajno ponižnost ter ponudili novi struji spravo, z za njo nad vse ugodnimi pogoji. Šli smo tako daleč, da bi bila nova struja lahko sprejela naše pogoje, ako je imela le trohico volje, rešiti ugled S. L. S. **Zato na tem mestu slovesno izjavljamo, da so krivi poraza S. L. S. na Goriškem samo in edino nekateri lajki pri novi struji.** To je sveta resnica in kdor govori ali piše drugače, vedoma bije goli resnici v obraz. Stara struja je napela vse moči, da reši pri deželnozborskih volitvah krščanske kandidate, pokopali so jih pa oni, ki nočejo razumeti zlatih besed škofa Hitt-

mairja ter se jih boji N. Č. priobčiti, strmoglavili so jih oni, ki jim ne gre v glavo, da je treba — in necessariis unitas.

Zgodovinski dogodek.

Poročali smo že, da smo dobili goriški Slovenci samostojno višjo gimnazijo s slovenskim učnim jezikom. Ta dogodek je za celo našo deželo tako važen, da ga ni mogoče prezreti in dan ustanovitve e. kr. slovenske gimnazije v Gorici t. j. 1. septembra 1913 bo za vedno zapisan v zlatimi črkami v naši kulturni zgodovini. Posebno smo še Goričani lahko ponosni na to, ker je naša gimnazija prvi in dosedaj edini zavod te vrste, ki ima izključno slovenski učni jezik. Po kranjskih gimnazijah namreč tega ni, tam so tudi najbolj slovenski zavodi še deloma nemški, ker se poleg nemščine poučujeta še po dva predmeta v nemškem jeziku. Lahko se tedaj ponašamo goriški Slovenci s to pridobitvijo, ki naj pomeni vrata v novo kulturno dobo za naše ljudstvo. Menda ga ni med nami, ki še ni čital ali slišal tožbe o raznih težavah na stari nemški gimnaziji, kjer so razni tirolski nemški gospodje našim slovenskim otrokom vtepali modrosti v glavo. Še jezika ni deca razumela, da o predmetu niti ne govorimo. Sedaj je stvar drugače: v domačem jeziku se bode dečko šolal od prvega do zadnjega razreda in pritožbe iz prejšnjih časov bodo popolnoma izginile.

Ob tej priliki pa bi radi izrekli še par nasvetov naši mladini, a tudi stari-

sem, ki so včasih še bolj prizadeti. Prvo je glede jezikov. Nemščina bode na novi gimnaziji zastopana le kot predmet; sicer ji je odločeno večje število ur kot navadno, a vendar se drugače ne bode poučevala, ker je učni jezik za vse druge predmete izključno slovenski. Zato pa naj se dečki temeljito potrudijo, da bodo redno pripravljani. Kar bodo rabili truda za druge predmete manj, to naj žrtvujejo za nemščino. Gospodje učitelji bodo šli v tem oziru vedno na roko, tako da se bodo dečki trdno in temeljito priučili nemškega jezika, ki jim je seveda izdatno potreben. Šola bo v tem oziru storila še več kot svojo dolžnost, a treba je, da tudi dijaki store svojo, kajti drugače ni računati na dobre uspehe.

Poleg nemščine je za vsakega dijaka nove gimnazije potrebna laščina. Ta jezik ni sicer predpisan za nikogar, a se bo vendar poučeval kot prost predmet. Mi bi pa svetovali dijakom, naj bodo pametni in naj obiskujejo vsi od prvega do zadnjega laščino, ker je ta jezik za nas na Primorskem prav silno potreben. Vsak oče in vsaka mati naj svoje otroke opozori na to in kdor le količkaj vtegne, naj obiskuje laščino. Ako bomo potem dobili iz novega zavoda mladeniče, ki bodo prinesli s seboj poleg klasične izobrazbe tudi trdno znanje treh živih jezikov, potem bomo lahko rekli, da je zavod storil svojo dolžnost nasproti goriškim Slovincem.

* Z druge strani pa je treba ponovno povdariti, da uklad slovenski gimnaziji vendar ne smemo misliti, da mora sedaj vse študirati. To mnenje je si-

Papež Pij X.

(Dalje.)

Jožef Sarto, župnik.

Meseca junija l. 1867. je bil imenovan za župnika v Salzano. Ta župnija je zelo rastresena in šteje 6000 duš. Kot pomočnika je imel Sarto tam dva kaplana in vrhu tega še starega duhovnika, ki je tam stanoval.

Kakor samostojen duhovnik pričel je Sarto tukaj živahneje delovati tudi na socialnem polju. Da bi povzdignil gnetno stanje kmetov ter jim priskrbel pomoč v sili in potrebi, ustanovil je tam kmečko hranilnico in posojilnico, ki bi se dala primerjati našim rajfajznovkam. Te vrste hranilnice so se kmalu razširile tudi po drugih krajih.

Radodaren, usmiljen in dobrončen je bil Sarto tudi kot župnik. Za-se je potreboval prav malo. Ako je bil daleč od doma n. pr. pri kakem bolniku, šel je opoldne v katerikoli hišo in jedel z domačini, kar so prinesli na mizo. Kos polente pa krožnik kake gorke jedi, pa je bil zadovoljen. Zato so si pripovedovali ljudje med seboj: »Naš župnik je jedel,

kakor eden izmed nas, pil je pa prav malo.«

Dasí je pa porabil za-se prav malo ter imel precejšnje dohodke, prišel je vsled svoje radodarnosti vendar večkrat v hude denarne stiske. Nekoč je moral celo svojega suhega konjička prodati, da je plačal dolgove. Pripetilo se je tudi, da je nesel eno ali druga stvar v zastavljalnico, samo da je mogel pomagati kaki ubogi družini.

Posebno nam je tukaj treba omeniti slučaj, ko je Jožef Sarto vodil neko pravdo v korist občine in pravdo tudi dobil. Niegov prednik namreč je zapustil semenišču v Trevizo 60.000 kron, pa je s to zapuščino združil toliko za predstojništvo semenišča sitnih in težavnih pogojev, da škof ni hotel vsprejeti zapuščine. Za ta slučaj je bilo pa v oporoki določeno, naj se denar obrestonosno naloži in se iz tega daja dote za močitev zrelih, poštenih in ubogim dekletom. Župnikovi dediči so se pa temu protivili ter hoteli imeti denar za-se, kar je pa hotel na vsak način preprečiti tedanji župnik Sarto. Pravdo je tako spretno vodil, da je zmagal, in vsled tega je dobilo v župniji Salzano vsako leto 13 deklet po 300 lir dote.

Take ustanove so v Italiji zelo priljubljene in znašajo več milijonov, kar zelo dobro vpliva na npravnost in poštenost, ker prosilke morajo biti neomadeževanega življenja.

Velikodušnost Jožefa Sarto se je posebno pokazala ob času kolere, ki je razsajala tam l. 1870. Noč in dan je takrat delal in hodil od enega konca župnije do drugega previdovat bolnike, pomagat vdovam in sirotam. Kar je imel perila in jedi, vse je razdal bolnikom, le najpotrebnejše je obdržal za-se. Mrličje je pokopaval po noči; zelo ostro je nastopal proti onim, ki so se hoteli okoristiti ob nesreči drugih. Grobarja, ki je pijan opravil svoj posel, je kar zapodil s pokopališča.

Ni čuda torej, da so ga tako ljubili župnjani in poskusili na razne načine, izkazati mu hvaležnost. Ko je postal kanonik, kupili so mu dragoceno korarsko obleko; ko je postal škof, darovali so mu škofovsko palico; in ko je postal nazadnje patrijarh in kardinal, poklonili so mu umetno izdelan pokleknik. Tako so mu vračali ljubezen za ljubezen.

Ko je prišel škof Zinelli v Sartovo župnijo na vizitacijo, našel je vse v najlepšem redu in se prav pohvalno izrazil

o tem. Dopadla mu je pa tudi izredna bistroumnost, s katero je vodil Sarto že omenjeno pravdo; zato ga je l. 1875. poklical kot kanonika v Trevizo.

Jožef Sarto, kanonik.

Trevizo šteje okrog 25.000 prebivalcev. Tukaj je imel Sarto še lepšo priliko, razviti in pokazati svoje zmožnosti. In res, bil je povsod mož na svojem mestu. V pravnih in zapletenih zadevah nasproti vladi si je vselej znal pomagati in je navadno zadel pravo. Vesel, dovtipen, kakor je bil, bil je vedno priljubljen v družbi.

Škof ga je tembolj cenil, kolikor bolj ga je poznal, zato ga je pa tudi pomikal od stopinje do stopinje vedno višje. Imenoval ga je tudi za semeniškega vodja. To službo je vsprejel Sarto s posebnim veseljem. Gojenci so ga kmalu vzljubili, ker so spoznali, da jim je v pravem pomenu besede oče, ki na vse misli, za vse skrbi, z vsemi sočustvuje v veselju in žalosti. Vedeli so pa tudi, da je pri izkušnjah oster, da tam ne pozna usmiljenja, zato so se pa tem pridnejše učili.

(Dalje prih.)

cer tupaam razširjeno, a je čisto krivo. Že lani smo ravno na tem mestu opozarjali na to, da naj gredo v šole samo res talentirani dečki. Edino ti bodo sluzjali dobro do konca in bodo prišli do primerne službe. Ako je preveč študiranih ljudi, jih ni kam deti in zgodi se lahko kot sedaj na Češkem, da je več tisoč absolviranih učiteljev brez kruha. Take razmere niso zdrave, to je jasno. Pri odločavanju za šole je treba v resnici izbirati in sicer temeljito izbirati. Drugače se dečko peha par let po prvi ali drugi gimnaziji, potem pa pusti vse skupaj, ker dalje ne zmore. Vpoštevatí je treba tudi dejstvo, da se je v zadnjih letih število naših dijakov skoro potrojilo, laških tudi. Namesto enega ali dveh prvih razredov imamo sedaj vseh skupaj s e d e m. Da bi se bile pa tudi službe tako pomnožile, o tem še ni bilo slišati. Zato priporočamo vsem še enkrat previdnost. Ako že želimo previdnosti od vseh slojev, je to tem bolj želeli od manj premožnih, kajti bogati stariši si lahko privoščijo marsikaj, ubožnejši pa ne. Nočemo s tem reči, da ne sme nikdo manj premožen v šole; Bog varuj tega, saj ti so največkrat najboljši, četudi ne vsi. A dostikrat pride tak siromaček v Gorico, se trudi in peha okoli po samostanih za hrano, za učenje pa ni za rabo. V takih slučajih je pač edino pametno, da ostane doma. Kaj pa naj začne, če ni ma glaviče za študij? Taki dečki naj se lotijo drugega dela, sto in sto poti jim stoji odprtih. Še bolj nepravilno je, ako ta ali oni oče dela dolgove za to, da sina študira, češ, da mu bo sin potem povrnil. To je račun na medvedjo kožo in če fant ni talentiran, še tisto ne.

S temi vrsticami smo hoteli opozoriti na nekatere potrebne stvari sedaj ob začetku šolskega leta. Dobro naj vsak oče premisli, ali je fant za šolo ali ni in s kakšnimi sredstvi ga bo šolal. Pridni in talentirani dečki bodo že dobili tupaam nekaj podpore, a na šibkejše se pač ne bo dosti oziralo. To je popolnoma razumljivo, kajti pri velikem številu je treba izbirati, še tako ni vse zrnje.

Ob koncu teh razmotrivanj se je pa treba spomniti tudi mož, ki so se potrudili za naš najvišji slovenski zavod. Ravno naši poslanci so v tem oziru storili prav mnogo in imena dr. Gregorčiča pač ne smemo zamočati, da bo naša mladina vedela za tistega moža, ki ji je v Gorici preskrbel poduk v slovenskem jeziku od prvega abc do konca klasične izomike.

Politični pregled.

Poljska ljudska stranica proti viadi.

Konferenca vseh poslancev poljske ljudske stranke je sklenila nezaupnico proti grofu Stürgkhu in napoveduje boj proti vladi na celi črti. Poljski minister Dlugosz bo moral ali demisionirati ali pa iz stranke izstopiti. Govori se že o njegovem nasledniku dr. Germanu.

Novi deželni predsednik za Sainegraško.

Uradno se z Dunaja poroča, da je bil imenovan za solnograškega deželnega predsednika sekcijski šef v notranjem ministerstvu dr. Feliks Schmit-Gasteiger.

Sklicanje nižeavstrijskega deželnega zbora.

Iz listov posnemljemo, da je sklican nižeavstrijski deželni zbor k jesenskem zasedanju z dnem 18. septembra. To zasedanje bo trajalo 4 do 5 tednov.

Meja med Srbijo in Črnogoro.

Dne 1. t. m. sta podpisala srbski ministerski predsednik Pašić in črnogorski pooblaščenec v Belgradu Vukotić srbsko-črnogorski dogovor glede meje med Srbijo in Črnogoro.

Baronu Skerlec.

Baronu Skerlecu se zdravje hitro vrača in bo še tekom tega tedna zapustil sanatorij, nakar bo takoj nadaljeval pogajanja s hrvaškimi strankami.

Gliški deželni zbor se ne sklíče.

Glasm obvestil »Nowe Reforme« se gališki deželni zbor celih pet let ne bo sklical, ker centrum in poljska konservativna stranka sploh ne privolita v kakršnokoli volilno reformo za deželni zbor.

Sklicanje državnega zbora.

Dunajski listi pišejo, da se je zbornični predsednik dr. Sylvester izjavil, da pred 15. oktobrom ni misliti na sklicvanje državnega zbora z ozirom na to, ker bodo v mesecu septembru zborovali deželni zbori.

Reorganizacija črnogorskega vojaštva.

»Zeit« poroča, da se vršijo na Cetinju posvetovanja glede popolne preustrojitve armade. Teh posvetovanj se udeležuje tudi ruski pooblaščenec na Cetinju, polkovnik Patapov.

Bolgari in Turki.

Pogajanja s Turčijo še niso končana, Bolgari še niso prav na jasnem, kako naj se lotijo tega težkega vprašanja. »Freie Presse« poroča, da so se v zadnji seji bolgarski ministri odločili za to, da se pogajajo naravnost s Turčijo brez

kakega posredovanja. Najtežja točka je nova meja, posebno ker se znani Enver bej noče udati na nobeni strani.

Bolgarski mirovni pogoji.

Bolgarska je poslala velesilam noto, v kateri naznanja svoje predloge glede mira s Turčijo in prosi obenem velesile, naj jo podpirajo pri pogajanjih s Turčijo. Bolgarski predlogi so sledeči:

Nova meja naj se prične nekaj kilometrov vzhodno od Enosa in naj teče potem 10 km vzhodno od reke Marice, neposredno južno do Odrina. Odtu naj gre ob reki Marici do izliva reke Tundže, nato ob Tundži nekaj kilometrov severno od Odrina in potem v pravem kotu do Črnega morja, tako, da prideta Lozengrad in Midija pod Bolgarsko. Večji in glavni del Odrina pride pod Turčijo, le predmestje Karagač s kolodvorom naj pripade Bolgarski. Kolodvor v Karagaču mora pripasti Bolgariji, ker je sicer Bolgarija brez zveze z Dedeagačem.

Drobne politične vesti.

Avdijence ministerskega predsednika grofa Stürgkha in zunanjega ministra grofa Berchtolda pri cesarju so se odgodile, dokler se cesar ne vrne v Schönbrunn. — V ogrskem trgovinskem ministerstvu se sestavlja nov opravilnik za hrvaške železničarje. — Avstro-ogrski poslanik v Draždanih grof Forgach bo zapustil svoje mesto ter postane baje sekcijski načelnik mesto grofa Szapary, ki bo sledil grofu Thurn Valsassina v avstro-ogrskem poslaništvu v Peterburgu. — Srbski kralj Peter je odpotoval v zdravilišče Ribarska Banja, kjer se bo zdravil več tednov. — Grški ministerski predsednik Venizelos se umakne kot minister. Iz Belgrada se javlja, da je vest o kaki ministerski krizi popolnoma neosnovana. — V Haagu se je v nedeljo otvorila mirovna palača. — V soboto se je ratificiral mir med Bolgarijo in Črnogoro. — Francoski poslanik v Peterburgu, Delcassé, baje odstopi, in sicer kakor se zatrjuje v Franciji zaradi diference z Izvolskim.

Tržaški laški regnikoli so še vedno razburjeni, ker je tržaški namestnik izdal odlok, da ne smejo biti v tržaški mestni službi Italjani iz Italije. — Časopisi poročajo, da odstopi v najkrajšem času naš zunanji minister grof Berchtold. — Predsednik bosanskega sabora dr. Mandić je bil sprejet od cesarja v avdijenci. — Črnogora je odpustila domov vse vojaštvo, ki je bilo poklicano pod orožje začasa vojske. — Na Kitajskem je revolucija končana in udušena.

— Bulgarsko-turški spor še ni rešen. Razmere so postale spet napete. Bati se je novih bojev. — Na Češkem nameravajo upeljati za volitev v deželni zbor četrto kurijo. Volili bodo vsi nemaniči. — V Dublinu na Angleškem je štrajk. Poulične demonstracije se množe. Te dni je bilo 35 demonstrantov ranjenih.

Darovi.

Jubilejni darovi za »Slovensko sirotiščec«:

P. n. gg. Gregor Marinaz 2 K, č. g. Andrej Rustja, kaplan 5 K, Ivan Reščič, vodja v zavodu gluhonemih v spomin svoje pokojne matere 10 K, Ivan Podobnik, žup. upravitelj 2 K, Josip Balič, nadučitelj 2 K, za prodane razglednice 60 vin., Prijor pri usmiljenih bratih 50 vin., Nekdo v Gorici 30 vin., Iv. K. župnik 2 K 21 vin., Anton Jakončič, vodja na montu namesto srečk za Tombolo 2 K, Frančiška Gorkič 2 K, Ana Uršič (za Kapelo) 5 K, Dr. Peter Defranceschi mesto nakupa kartel 10 K.

Za Sklad »Slov. sirotiščec«:

P. n. gg. v Stržišču še: Ter. Torkar 1 K, Miha Kleč 40 v, Ana Torkar 20 v, Margar. Bizjak 1 K, Ana Kikl 14 v, Tom. Torkar 30 v, I. Kemperle 30 v, v vasi Kuk: Jan. Bizjak 1 K, Luk. Zefran 40 v, Ant. Kovač 80 v, Jan. Bizjak 1 K, Jak. Drole 2 K, Jurij Kovač 1 K, Mih. Čufer 1 K, Ant. Čufer 1 K, Mart. Čufer 1 K, v Stržišču: L. Kovač 1 K, č. g. Iv. Seljak 10 K, Fr. Beguš 1 K, Iv. Bizjak 20 v, Al. Bravničar 1 K 40 v, Jos. Rijavce 40 v, v Pedbrdu: Č. g. Val. Kragelj 3 K, Luk. Zgaga 20 v, A. Leban 40 v, M. Brezigar 8 v, Lapanja 1 K, Trojar 1 K, Drole 1 K, A. Torkar 20 v, Tom. Mihelič 40 v, Ana Kaltnekar 1 K, Tom. Torkar 1 K, Ant. Valentinčič 60 v, Urb. Kaltnekar 20 v, J. Kajzar 40 v, Kat. Pajntar 10 v, Tom. Grohar 50 v, Iv. Pajntar 20 v, A. Pajntar 80 v, Mat. Pirih 40 v, Jos. Čufer 40 vin., Mih. Kaltnekar 60 v, G. Dakskobler 40 v, Pet. Kajzer 40 v, Peter Dakskobler 3 K. (Dalje prih.)

V Kamnjah, v gorenjem in dolnjem Vrtovin se je nabralo 31 K 95 v.

Bog poplačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vlado Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.!

Domače in razne vesti.

Izpremembe pri oo. kapucinih. P. Edvard Bervar, provincial, se je preselil iz Schwanberga v Celje. P. Hilarij

Zavržljivost socijalne demokracije.

(Dalje.)

2. Pri vsaki priliki kažejo sovražstvo do vere.

V svojem programu (sporedu) v Erfurtu so postavili te točke. Vera je privatna, zasebna reč. — Odpraviti je vsako uporabo iz javnih zalogov za cerkvene in verske namene. Šola bodi svetna. — Prva ločka je le pesek v oči. Ne primerno -- pravijo je (Molkenbulr), da mora biti zaveden socialni demokrat tudi gotovo brezbožnej in bogotaječ. Če se pride s tem na deželo, kjer so pobožni ljudje, se jih dobi po hrbtu, ali se jih sploh ne vjame v mreže. (Enako tudi postopajo neki framasoni v nem. deželah.) Vsi so jedini v sovražstvu do kršč. vere; ali zmagala je za enkrat tista stranka, ki se h i n a v s k o d e l a, kot b i v e r o t r p e l a. Včasih pa so bolj odkriti: L. 1871 — 5. julija — je dejal voditelj v Stuttgartu: Smatramo, da je Bog pribežališče neumnosti, da je Bog največje zlo na svetu, in zato napovemo Bogu vojsko!

Za verske namene nič več iz javnih blagajn! — Tu je zopet njih rog! in kopto. Vsi potrebujejo vere, tudi društevnost in država, in tudi država je odvisna od vsemogočega Stvarnika; ne armada ne policija ne omika ne more nadomestiti vere. — Cerkev mora imeti sredstva za samostane, cerkve, pobožne ustanove, potrebuje torej, da jo država krepko podpira. Če ni podpore: kako naj obstojé semenišča in cerkv. šole? Potem ni mogoče več, da bi si vzgojili duhovščino itd.

Vera, da se mora iztrebiti iz šole in javnega življenja in otroci da morajo obiskovati brezverske šole in social. demokr. šola da je najboljše sredstvo zoper vero (Liebknecht) in proti Cerkvi da je treba šolo mobilizirati. (Dietzgen) Kaj naj bo iz take mladine? Kako je na visokih šolah, pripoveduje n. pr. Limbnog (1895): Trideset let sem poslušal modroslovna predavanja velikih zastopnikov moderne vede, v tem času nisem niti enkrat slišal v akademični dvorani besede »Kristus«; le enkrat sem slišal imenovati božje ime, in takrat ga je izrekel naš svetli cesar Fr. I. — Se vidi, kakega duha ljudje pridejo večkrat z vseničilišč! Se vidi, kak zistem

vlada večkrat po šolah. Sad je že tu; a ta ni razveseljiv!

Sovražstvo do vsega svetega se kaže v njih govorih, polnih bogokletstva in njihovih spisih. (Prim. Kaiser, Cakrein Dr. Pichler.) Vedno in vedno ponavljajo, da je krščanstvo sovražno veri; le v polnem brezverstvu da je pravi blagor ljudstva; upanje na nebesa imenujejo zasmehljivo »menico na drug svet«. Dobro hočemo imeti na tem svetu, nebesa prepustimo angeljem in vrabcem (Heine - Bebel). Duhovnike sramotijo kar se dá surovo in sovražno — cerkv. praznike, še božični praznik, p r e k l i n j a j o B o g a !

3. Sovražstvo do vere kažejo tudi v vedenju. Zato se vidi, kako hrupno pritrjujejo veri sovražnim in bogokletnim govorom v social. dem. zborih! In vsak duhovnik — posebno v večjih mestih — vé dovolj zgledov: kako ovirajo večkrat socialnodemokratski starši versko vzgojo otrok in kako jih laže zadržujejo (kolikor morejo po obstoječih šol. postavah) od verskega pouka, božje službe in prejemanja sv. Sakramentov. — Mnogi socialni demokrati ne dajo več krstiti svojih otrok; če se pa zgodi, ima navadno le žena še toliko čustva, da

skrbi vsaj za krst otrok. Kak razloček je med družinskim življenjem pridnega vernega delavca in trdovratnega demokrata. Ali niso drugi zakoni posebno med social. demokrati? Se ve. Saj pravi Bebel: da je zakon »le zasebna pogodba brez pričujočnosti kakega javnega opravilnika.« Ali ne ve povedati vsak kršč. pomočnik in delavec, da še učeneec, ki mora z demokrati skupaj delati: kake sramotne, bogokletne brezverske, nenravne pogovore vedejo uprav socialnodemokratskega duha napojeni delavci dan na dan! In le pogledite enkrat mladiče, ki so že okuženi s socialnodemokratskimi nauki — kaka surovost na ulici, kaka predrznost in prešernost do staršev in predstojnikov, kako oskrunjenje nedelj, kake nenravnosti! — Prosto ljubezen hočejo — kako naj se potem ločijo od bestije? Zakon naj bo razvezljiv — še zamorec je v tem boljši — otroci naj se vzamejo materam in naj se vzgajajo v kasarnah. Če dajo matere otroke prostovoljno — potem niso več matere, ampak zaslužijo drugo ime.

(Dalje prih.)

Perpar je šel iz Celja v Sv. Križ na Vipavskem; iz Sv. Križa P. Jožef Lapuh v Celje. Iz Škofje Loke je šel P. Vilibald Rupar v Gorico in P. Valerijan Sartori v Celovec. V Škofjo Loko je prišel P. Efreml Majcen iz Knittelfelda in P. Kamil Požar iz Krškega. V Krško je prišel P. Joahim Ferd iz Gorice. — P. Janez Ažbe je prestavljen iz Gorice v Gradec za superiora; na njegovo mesto je prišel P. Otokar Cejan iz Celovca.

Iz sodnijske službe. Okrajni sodnik in predstojnik Just Dietz v Cerknem je premeščen v Tolmin; dež. sod. svetnik in predstojnik okr. sodišča v Tolminu, Matej Primožič, in okrajni sodnik z naslovom in značajem dež. sod. svetnika dr. Viktor Rigatti-Luchini pri trgovskem in pomorskem sodišču sta imenovana za dež. sod. svetnika za tržaško deželno sodišče; pravna praktikanta Ivan Štrk in Rajko Šestan sta imenovana za sodna avsukltanta.

Slovenska gimnazija v Gorici. Pod tem naslovom piše včerajšnji „Slovenec“: Slovenska gimnazija v Gorici je velik kulturni dogodek za naš majhni in povsod zapostavljeni narod. To je edina državna gimnazija na jugu, ki bo izključno slovenska. Pomembno je pa tudi, da bo nameščena v narodno tako važni točki kakor je Gorica. **Ni nobena tajnost, da je to predvsem sad prizadevanj dr. Gregorčiča, kojega zasluge zlasti na šolskem polju mora vsak Slovenec hvaležno priznati, naj sicer z njim v vsem soglasja ali ne.**

Deželni zbor goriški. Predsednik državnega zbora dr. Sylvester je rekel minuli pondeljek na nekem zborovanju v Zalcburgu, da med deželnimi zbori, ki se sklicujejo k svojemu zasedanju je tudi goriški deželni zbor, ki bo moral izvoliti novi deželni odbor.

Učiteljska imenovanja in premeščenja. C. kr. pomnoženi okrajni šolski svet za goriško okolico je imel svojo sejo včeraj in je imenoval oziroma premestil sledeče gg. učitelje in g.čne učiteljice: Za definitivnega nadučitelja v Cerovem je imenovan dosednji provizorični nadučitelj Josip Poberaj; za definitivnega učitelja - voditelja v Tevčah je imenovan Albera Rajer, ki je bil dosedaj tamkaj provizorično nameščen; za definitivnega nadučitelja v Šmarjah je imenovan Rihard Orel, ki je dosedaj služboval v Višnjeviku; za definitivnega učitelja - voditelja v Tevčah je imenovan Albert Rajer, ki je bil istotam dosedaj le provizorično nameščen; za definitivno učiteljico v Opatjemselu je imenovana Avgusta Podgornik, dosedaj provizorično nameščena istotam; za definitivnega učitelja - voditelja v Kostanjevici nad Kanalom je imenovan Franc Mavrič, dosedaj provizorično nameščen istotam; za definitivnega učitelja v Kanalu je imenovan Alojzij Poljšak, dosedaj provizorično nameščen istotam; za definitivno učiteljico v Kronbergu je imenovana Marija Jug, dosedaj def. nameščena v Oseku; za definitivnega nadučitelja na Vogerskem je imenovan Josip Balič, dosedaj def. nameščen na Vrhu nad Rubijami; za definitivnega nadučitelja v Mirnu je imenovan Alojzij Urbaničič, dosedaj na Vogerskem; za definitivno učiteljico v Rihenbergu je imenovana Ottilija Strel, dosedaj def. nameščena v Šmarjah; za def. učitelja v Kojskem je imenovan Rudolf Reja, dosedaj prov. nameščen v Zapotoku; za defin. nadučitelja v Biljah je imenovan Rudolf Kumar, dosedaj def. nameščen v Šmartnem; za def. učitelja - voditelja v Vrtovinu je imenovan Anton Tušar, dosedaj prov. nameščen istotam; za def. učiteljico v Ajdovščini je imenovana Katarina Boštjančič, dosedaj def. nameščena na Dolu pri Ajdovščini; za def. učitelja v Prvačini je imenovan Anton Lenarčič, dosedaj prov. nameščen v Rihenbergu; za defi-

nitivnega učitelja voditelja v Batah je imenovan Valentin Doljak; za potovalnega učitelja za Dolenji Lokovec je imenovan Franc Troha; za def. učitelja v Solkanu sta imenovana Emil Zorn in pa Mirko Kacafurra.

Definitivna učiteljska imenovanja in premeščenja stopijo v veljavo šele tedaj, ko deželni šolski svet potrdi ta imenovanja in premeščenja.

Provizorično je nameščeno v Goriškem političnem okraju sledeče učiteljsko osebje in sicer gg. in g.čne: Jos. Berce iz Prvačine v Osek; A. Vodopivec iz Oseka v Prvačino; Marija Srebernič, potovalna učiteljica za Levpo in Zavrh; Emilija Črnigoi za Kal; Makuc Valerija iz Kojskega v Miren; Martinc Franc iz Zalošč na Vrhu nad Kanalom; Ana Munglerli iz Zavrha - Levpa v Kronberg; Anton Munglerli je prideljen pisarni c. kr. okr. šol. sveta; Bensa Peter v Ločniku je imenovan za prov. učitelja v Turjak.

Iz različnih vzrokov se ni imenovalo učitelje oziroma učiteljice za: Podsahtin, Šebreljak, Čepovan, Grgar, Gojače, Kal, Zalošče, Lokve, Kamnje, Vitovlje, Skrilje in Cerovo.

Iz seje ožjega c. kr. okr. šol. sveta tolimskega: Gruntar Anton dobi II. petletnino. Repič Marica dobi 3mesečni dopust zaradi bolezni. Provizorično so nameščeni, oz. premeščeni naslednji: Blok v Orehek, Milena Stres v Kal, Ljudmila Ivančič v Breginj, Ravtar v Logje, Rutar v Otalež, Čičigoi v Staroselo, Bogataj na Pečine, Belin v Sočo, Muznik v Trento in Bradaškija v Police-Vrh. Kot suplentinja se namesti uč. kandidatinja Slejko.

Učiteljske vesti iz sežanskega okr. V seji ožjega in pomnoženega c. kr. okr. šol. sveta v Sežani dne 11. avg. 1913 so bila določena ta premeščenja učiteljev in učiteljic: Ravbar iz Zgonika v Repentabor, Tomsič v Skopem nastopi začasni pokoj in na njegovo mesto pride Grahli iz Štanjela, v Štanjel Rojic iz Velikega Dola, Toroš v Veliki Dol, Benko iz Štjaka v Štomaž, Čopič v Štjak, Fakin Vinko v Barko, Rustjat v Braničo, Sardoč v Škoflje, Skomina, u. kand. v Komen, Vižin, uč. kand. v Kazlje, Fajgelj v Misliče, Vičič v Tomaj; učiteljica Orel iz Zgonika v Štanjel, König iz Štanjela v Zgonik in kandidatinja Brumen začasno v Gorjansko.

Deželni šolski svet je razposlal vsem okrajnim šolskim svetom odlok, v katerem naznanja, naj le-ti učiteljstvu ne dajajo predolgih dopustov zaradi bolezni, marveč naj preskrbijo dotičnemu učiteljstvu spričevala, da ni zmožno za delovanje.

Dopust zaradi bolezni je dobilo sledeče učiteljsko osebje iz goriškega političnega okraja: Slavica Vilhar v Mirnu, Edmund Čibej na Dolu, Vinko Banelna Vrhu nad Kanalom, Josipina Srebernič v Črničah, Tomaž Lukaničič v Gabrijah pri Rubijah in Ljudmila Medvešček v Kronbergu.

Odbor »Zveze slovenskih kolonov« vabi svoje člane na sejo, ki se bo vršila v Vipolzah dne 8. t. m. po popoldanski službi Božji.

Kanonična vizitacija in delitev sv. birme se bo vršila v gradiščanskem in viškem dekanatu od 12. septembra do prve dni oktobra.

Velika Konstantinova slavnost se bo vršila dne 14. septembra v Ogleju.

Socialdemokratski sadovi. Amerikanski list »Amerikanski Slovenec« poroča, da je v Babertonu slovenski socialist, ki pluje pri vsaki priložnosti v nabožne podobe in med tem preklinja Boga. Ravno tam je veliko slovenskih hiš in družin, katere so norčujejo javno iz sv. maše in zasmehujejo tiste, ki hodijo v cerkev. Ravno v tem mestu je umrla Slovenku F. Z. hčerka. Oče je šel

v župnišče, da se z g. župnikom dogovori za pogreb. Ko gre iz župnišča, sreča ga socialist in zakolne ter reče: »Kaj pa ti tukaj delaš?« Oče umrlega otroka odgovori, da je bil v župnišču radi pogreba. Socialist nadaljuje: »Ali si h..... neumen. Pokoplji otroka kar na vrt kakor psa.« — Če bi sodili verske razmere med amerikanskimi Slovenci po glasu, ki odmeva iz večine slovenskih amerikanskih listov, ki dohajajo k nam, bi morali priznati, da so nad vse žalostne. Tudi radi teh žalostnih razmer med našimi amerikanskimi izseljenci svarimo naše ljudi pred nesmiselnim begom v nepoznano tujino.

»Slovenski dekliški zavod« v Gorici, Via Ponte Isonzo 32. je dobil te dni krasen nadpis. — Iz programa, ki ga je zavod objavil, posnemljemo:

»Za hrano in stanovanje se plačajo redno 40 K na mesec. Priboljške v hrani bo treba posebe plačevati. Vsaka gojenka naj prinese dovolj obleke za zimo in poletje: štiri rjuhe, slamnico ali žimnico, blazino, štiri prevleke za blazino, šest brisač, štiri namizne prtice (servijete), deset žepnih rutic, dve odeji za posteljo, dva ali tri pare čevljev glavničke in ščitko za zobe. Posteljnjak dobi v zavodu. Obleka, ki se vpelje za vse gojenke, se določi kasneje. Za pranje obleke bo treba posebe plačevati.

Častite šolske sestre, ki so se naselile v »Slov. dekliškem zavodu« in v »Sirotišču« sprejmejo km ečk o deklice, ki bi se hotelo priučiti umnemu gospodinjstvu. Oglasiti se je v zavodu v Gorici Via Ponte Isonzo 32.

Začetek šolskega leta na c. kr. ženskem učiteljskem v Gorici. Dne 16. in 17. septembra od 8.—12. predpoldne bo vpisovanje za gojenke učiteljskega, za deško in dekliško vadnico. Ponavljalni in drugi izpiti bodo 16. in 17. sept. od 3.—6. popoldne. — Učenci in učenke za I. razred vadnice naj prineso: krstni ali rojstni list, zdravniško spričevalo, da so zdravi na obeh, o cepljenju koz in ubožni list, ako želijo biti oproščeni od šolnine, ki znaša pet kron za poluletje.

Vpisovanje se vrši: za III. in IV. razr. deške vadnice v S. Gregorčičevem Domu (Via Vetturini), za III.—VIII. razr. dekliške vadnice v Malem Domu (Via Bertolini), za vse druge razrede in tečajje pa na učiteljskem (Corso Giuseppe Verdi št. 3).

Slovesna služba božja bo dne 18. sept. ob 8. uri v cerkvi sv. Ignacija na Travniku. V petek, dne 19. sept., se začne redni pouk.

Ponavljalni izpiti zrelosti (pismeno) bodo dne 24. sept. od 8.—12. — Ponavljalni izpiti za otroške vrtarice in za učiteljice ročnih del se obavijo dne 23. sept. od 8.—12. in 3.—6.

Ravnateljstvo.

Gospodinjski tečaj na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole se zaključil v soboto, dne 6. t. m. ob 10^{1/2} predp. — Od četrta 4. t. m. do inkluzivno sobote so razstavljena na šoli ročna dela in razni drugi izdelki gojenk. Razstavo si more ogledati vsakdo.

Tržaški Slovenci in namestništveni odlok glede laških nameščencev na tržaškem magistratu. Da zavzame slovensko prebivalstvo Trsta svoje stališče napram odlokom tržaškega namestništva, ki se tičejo nastavljanja regnicolov na tržaškem magistratu, je sklicalo politično društvo »Eđinost« shod v »Narodnem Domu«, ki se je vršil sinoči ob 8. uri zvečer. Dvorana v »Narodnem Domu« je bila natlačena občinstva vseh slojev. Shodu je predsedoval dr. Slavik. Glavni poročevalec je bil dr. Rybář. Stališče tržaških Slovencev glede namestništvenih odlokov se izražava v sledeči resoluciji, ki je bila soglasno vsprejeta:

Slovenci, zbrani dne 1. septembra 1913. l. na shodu v Narodnem domu v Trstu

o d o b r a v a j o stališče, ki ga je vendar enkrat zavzela avstrijska vlada nasproti nastavljanju laških državljanov v javnih službah v Trstu, ker je to podpiranje tujih elementov na škodo domačega, dela potrebnega življa in državnih interesov in

p r i č a k u j e j o, da bo vlada svoje stališče branila in uveljavljala nasproti vsem vplivom ter tudi v bodoče skrbela za to, da v vseh javnih službah in podjetjih najdejo zaslužek domačini.

Na koncu shoda se je izvolila deputacija, ki naj ponese resolucijo namestniku in ki je dobila nalog, naj namestniku natančno pojasni stališče tržaških Slovencev.

Koliko regnicolov (italijanskih podanikov) je na Primorskem? Da bodo naši čitatelji vedeli, kako gospodarsko škodo nam prizadevajo regnicoli, ki so nastavljeni v raznih službah in pri raznih delih pri nas na Primorskem, jim podajemo v naslednjem številke, pri nas živečih laških podanikov, ki so se dognale pri zadnjem ljudskem štetju leta 1910. Vseh italijanskih podanikov na Primorskem je najmanj 60.000. Ti so razdeljeni naslednje: v Trstu jih je 38.597, na Goriškem 10.828 (Tržič sam šteje 5.152, Gradiška 2.834, Gorica 1.304 regnicolov), v Istri jih je pa 17.103 (v Pulji 6.040, v Kopru 1.341, v Rovinju 1.015 itd.). Ako pomislimo, da bi na mesto teh 60.000 privandrancev imelo delo in zaslužek veliko število naših, domačih ljudi, potem bi gotovo izsledjevanje našega ljudstva skoro popolnoma ponehalo. Razun tega pa so ti regnicoli, če ravno se mogoče javno ne izpostavljajo, za državo nevaren element, ki mora biti v političnem oziru vedno pod gotovo kontrolo.

Danes bodo končane vojaške vaje na Krasu.

Tri velike križarke bodo zgradili v tržaški ladjedelnici za kitajsko cesarstvo.

Nadvojvoda Karl Franc Josip pride v Miramar. Listi poročajo, da pride naš bodoči prestolonaslednik s soprogo in sinčkom te dni v Miramar, kjer se nastani za več časa.

Huda ura v Trstu. Takega naliva kakor v nedeljo jutro proti 6. uri Trst že leta in leta ni doživel. Kake tri četrt ure je bilo obzorje tako čudno zelenkasto-rumeno-rdečkasto in tako močno, da se je zdelo, da je izbruhnil v bližini kak vulkan, kojega pepej se meča z ognjenim odsevom bljuvajočega kraterja. Floha je bila silna, vmes pa je padala toča in grom in blisk sta motila grozno monotonijo hude ure. Voda je napravila po nižje se nahajajočih skladiščih precej škode. Čez dve ali tri ure pa je sijalo najlepše solnce.

Tržaški Lahi in njih protesti ter demonstracije. V torek zvečer so imeli tržaški Lahi v prostorih društva »Associazione Patria« protestni shod proti volitvam v furlanskem veleposestvu in proti znanim namestništvenim odlokom glede nastavljanja regnicolov na tržaškem magistratu. Po shodu so uprizorili počestne demonstracije s kričanjem, petjem itd., a policija jih je kmalu razgnala. Njih protesti pa jim bodo presneto malo pomagali, to je toliko kot nič.

Trgovina med Avstrijo in Ogrsko. Po statistiki, ki jo je priobčilo trgovinsko ministerstvo je znašal uvoz iz Ogrske 111.3 in izvoz na Ogrsko 121.9 mil. kron. V prvih sedmih mesecih je znašal uvoz 697, izvoz pa 787.1 mil. kron.

30 igralnic v Opatiji. V Opatiji je tamošnja policija zasledila 30 hazardnih igralnic, kjer se je igralo na »roulette«. Te igralnice je bil organiziral italijanski podanik Ivan Locatelli.

Drobne vesti. Nečloveška hči je pač bajtarica Marija Mošič iz Trbiža, ki je svojega 83-letnega očeta zaprla v sobico in ga popolnoma izstradala. Pred ne-

kaj dnevi ga je sunila pod klop kjer je obležal mrtev. — Na železniški progi Niš-Vranja v Srbiji je dne 2. t. m. trčil vojaški transportni vlak z drugim vlakom. 10 vojakov je bilo mrtvih. — Tudi na progi Solun-Carigrad sta trčila dva vojaška transportna vlaka. Bili so 4 mrtvi in 22 poškodovanih. — Blizu Londona sta trčila dva brzovlaka. Mrtvih je 10. — V Nashville je pri avtomobilni dirki izgubil eden avtomobil kolo. Dva šoferja sta bila mrtva. — V Dublinu sta se podrli dve hiši. Dvanajst družin je našlo smrt pod razvalinami. — Premog se bo podražil za 6 vin. pri 100 kg. — V Milanu je eksplodiral top. Ranjeni so bili trije častniki, mrtev pa eden vojak. — Nemškega učenjaka Warnerja, ki je prepotoval otok Nova Gineja so divjaki vjeli in ga poržli. — V Bosni je še vedno kolera. Spet je bilo 8 smrtnih slučajev. — Tudi na Dunaju so dognali en slučaj azijske kolere.

Mestne novice.

Goriški Slovenci, na shod!

Prihodno nedeljo ob 10^{1/2} uri dopoldne se bo vršil v veliki dvorani »Trgovskega doma« velik javni shod za slovenske ljudske šole v Gorici. Shod sklicuje »Narodni odbor združenih Slovencev«. Stojimo pred začetkom šolskega leta in marsikateri oče, in marsikatera mati se bodeta pomišljala, kam naj dasta svojega otroka v šolo. Še vedno se dobe slovenski nezavedni stariši, ki pošiljajo svoje otroke v italijanske ali v nemške šole in s tem izredijo slovenske odpadnike in renegate. To se ne sme več dogajati. — Na shodu bo govora tudi o Italijanih, ki nečejo dati nam goriškim Slovincem slovenske ljudske šole v mestu. Italijani imajo v mestu prave kraljevske palače za ljudske šole, Slovincem pa so pripomudili staro vojašnico Podturnom. 14.000 goriških Lahov ima 8—10 mestnih krasnih šolskih zgradb, 12.000 Slovencev pa nobene. To je krivica, katera se le moralno odstraniti. Slovenske mestne šole naj se preselijo v sredino mesta. To bi bilo pravično. In ako se Lahovi vedno ponasajo s svojo 2000 letno kulturo in s tem hočejo pokazati, da so ljudstvo izobraženo, naj pokažejo, to tudi v dejanju, s tem, da dajo Slovincem šole in jim bodo s tem nudili priliko do večje šolske izobrazbe.

Nemška slavnost na telovadnem trgu v Gorici. V nedeljo, dne 7. t. m. se bode, kakor smo že poročali, vršila na telovadnem trgu slavnost razvitja zastave nemškega železničarskega pevskega društva, pri kateri slavnosti bode sodelovala tudi goriška mestna godba. Če se pomisli, da so naši goriški Lahovi, na čelu jim goriški municij, vsakikrat vse sile napeli, da bi zabranili vsako slovensko prireditve v okrožju goriškega mesta, čeravno tvorijo Slovenci avtohtoni del mestnega prebivalstva, je popolnoma naravno, če smatrajo Slovenci tako slavnost kot izzivanje od strani Lahov in Nemcev, ki so se začeli zadnji čas, kakor kaže nastop tržaških Nemcev v zadevi znanih namestništvinih odredb glede nastavljenja italijanskih uradnikov iz onkraj meje na tržaškem magistratu, nekam čudno bratiti. In da je taka slavnost nekaj izzivalnega za Slovence je najbrže spoznala tudi politična oblast; kajti po prvotnem programu te slavnosti je bilo namenjeno, da bodo imeli Nemci že v soboto zvečer obhod po mestu kakor tudi v nedeljo jutraj, a so to namero opustili — pa ne radovoljno, kakor hočejo dati razumeti, ampak le zaradi tega, ker ni politična oblast tega dovolila. Po našem mnenju bilo bi pač najbolje, ako bi bila politična oblast celo to slavnost prepovedala.

† **Msrgr. Lukežič Ivan** je dne 1. sept. jutraj ob 7^{1/2} previden z vsem v Gospodu zaspal. Rajni je bil Protonotarij apostolski, nadštevilni domač prelat Nj.

Sv., ud nadškofijskega konzistorija, predsednik cerkvenega dijocezanskega in nadškofijskega sodišča, arhidijakon slovenskega dela nadškofije, prosinodalni izpraševavec, ud nadziralnega sveta (Cons. vigil.), predsednik slov. Alojzjevišča itd.

Bolehal je pokojni že delj časa, na posteljo privezan je bil pa samo zadnja dva dni in ni mogel, kedor ga je tudi v zadnjem času videl, nihče kaj tacega pričakovati.

Rajni je bil rojen v Renčah dne 18. maja 1845, posvečen je bil v duhovnika dne 19. septembra 1868. Služboval je delj časa v Mirnem kot župnik, potem kot dekan v Komnu, odkoder je prišel v Gorico kot kanonik goriške prvostolnice. Pustil je za sabo kot goreč in vzgleden duhovnik povsod najboljši spomin.

Pogreb pok. mons. Lukežiča se je vršil minulo sredo ob 10. uri dopoldne. Mrtvaški sprevod je vodil stolni prošt mons. dr. Faidutti ob obilni asistenci višje duhovščine. V stolnici je prisostvoval mrtvaškemu obredom tudi naš prevzvišeni knezonadškof. Pogreba se je udeležila velika množica najodličnejših oseb iz mesta in z dežele. Veliko število č. duhovščine je šlo za mrtvaškim vozom, za katerim so najprej korakali pokojnikov sorodniki, potem »Kat. del. društvo« s zastavo, nakar so sledili odlični uradniki njim na čelu prebl. g. A. Rebek. Na Goriščeku se je mrtvaški sprevod razšel in voz s pokojnikovim truplom se je podal proti pokopališču. Rakev so položili v grobnico duhovskega društva »Pio Sovegno«, kjer se nahajajo že tri rakeve. — N. p. v m.!

m Smrtna kosa. V torek dopoldne so pokopali mater preš. g. Rešiča, ravnatelja deželne gluhošolnice v Gorici. N. p. v m.!

Isti dan dopoldne so pokopali gospo soprogo zidarskega mojstra g. Fr. Mozetiča. Prepečjal se jo na štandrežko pokopališče. N. p. v m.!

Tečaj za uporabo sadja in zelenjave. Na željo več naših gospodinj se priredi prihodnji četrtek, dne 11. t. m. na slev. deželni kmetijski šoli v Gorici tečaj za uporabo sadja in zelenjave. Predavalec, oz. razkazoval se bo o konseviranju sadja in zelenjave v steklenicah po napravi sokov itd. Tečaj se začne ob 8. in pol uri jutraj in traja s prekinkom za kosilo do 4. pop.

Gospodinj in dekleta, ki se žele vdeležiti tečaja, naj pridejo ob določeni uri na šolo (Tržaška cesta št. 43.)

m Služba lekarn. V nedeljo in ponedeljek (praznik) bode odprti tudi dopoldne lekarni Liberti-Trombeta. Ti dve lekarni bode imeli tudi od 7. do 14. t. m. ponočno službo.

m Čebelarški shod. Podpisano društvo vabi vse slovenske goriške čebelorejce na čebelarški shod, kateri se bo vršil v četrtek, dne 11. septembra t. l. ob 11. uri predpoldne v prostorih hotela »Pri zlatem jelenu« v Gorici. Spored: 1. Otvoritev shoda po zastopniku »Gor. kmet. društva«. 2. Kaj naj se ukrene, da se prepreči — razširjanje čebelne bolezn. takozvane »gnitje zalege«, ki se je pojavila na Goriškem. 3. Raznoterosti. Ker je ta shod za našo čebeloreje velike važnosti, zato priporočamo našim čebelorejcem, naj se ga udeleže v kolikor mogoče obilem številu. — »Goriško kmetijsko društvo«.

S polentarjem po glavi je udarila Gizela Gorjan v Gorici nekega 12-letnega Antona Konjedica. Polentar so spravili na goriško policijo, od tam so — ga prenesli na sodnijo, kjer pride v sodno dvorano. Gizelo Gorjan pa bo polentar obtoževal in obteževal.

Porotno sodišče. Tretje porotno zasedanje v Gorici v tekočem letu se bode pričelo dne 20. oktobra. V tem zasedanju se bo vršila tudi obravnava proti ponarejevalcem in razpečevalcem ponarejenega denarja.

Iz goriške okolice.

Iz Pevme. Gosp. urednik, prosim, sprejmite par vrst iz naše občine. Naša občina stoji na slabem. Nobenega občinskega zastopnika nima v županstvu. Sicer je eden, a nič ne ukaže. Gori v Oslavju pa jih je več. Voda primanjkuje v naši občini. Imamo sesalko, ki je mnogo stala, a se rada kvari. Sedaj se je spet pokvarila. Ljudstvo se jezi, ker nima vode, posebno ker mora plačevati razne davke in doklade. Nobenega moža pa ni, da bi nam pomagal do vode. Za vodo — kakor rečeno — se mnogi ne zmenijo. Pač pa imamo v našem županstvu preveč plesov. Ti bi se mogli omejiti, in nam vode preskrbeti. Potem bi bilo prav. Dne 13. septembra poteče sedanjemu županstvu triletna doba. Pri novih volitvah bo treba skrbeti, da izberemo Pevmečani može, ki bodo skrbeli za naš blagor. Bodoči zastopniki pevmške občine v županstvu naj bodo skrbeli, da se v Pevmi marsikaj preustroji in kaj dobrega v splošno korist ljudstva napravi. N e k a t e r i.

Iz ajdovskega okraja.

a Z Vipavskega. Nemški veletrgovci z vinom so si tudi letos že ogledali naše vinograde ter zagotovili, da bodo tudi letos kupili Božjo kapljico, če je kmet ne bo predrago ponujal.

Nesreča. Alojzij Rustja, star 45 let, posestnik v Skriljah, je prišel s konjem in koleseljem minuli četrtek na trg v Gorici. Domov grede pa je — ne ve se kako — padel iz koleslja tam blizu Šempasa in si pri padcu zlomil desno nogo. Konja, pa, ki je vožnjo nadaljeval so ustavili v Šempasu. Nesrečneža so prepeljali v goriško bolnišnico.

Iz tolminskega okraja.

t Iz Podbrda. Posestvo znanega Štravsca v Podbrdu, katero je na javni dražbi kupila neka ljubljanska hranilnica, se je sedaj razcepilo in prodalo. — Staro hišo, v kateri je bila krčma, je kupil domačin Tomaž Grobar, mesar v Podbrdu. Hišo, v kateri je bila trgovina in vinska klet, je kupil Janez Zgaga podomače »Pahmanov Janez«. Odprla se bo v tej hiši zopet gostilna, ker je hiša blizu železniške postaje. Od novega krčmarja pa želimo, da bode skrbel za pošteno pijačo in postrežbo in da bode red v hiši. Pred očmi naj ima novi lastnik, da obrtnik, ki nima redu, propade. Dokaz smo imeli v lastni občini.

t Iz Nem. Ruta. Delo pri novem vodovodu je končano. Napravilo se je nabiralnik za 2000 hl vode. Za napajališče so napravljena 3 korita. Vodo so napeljali tudi v zasebne hiše. Prebivalci spodnjega dela vasi želé, da bi se vodovod podaljšal do njihovih hiš. Ker so napeljali v nabiralnik še drug studenec, se je množina vode precej pomnožila. Zato ni izključeno, da bode vladni inženir dovolil podaljšanje vodovoda do spodnjega dela vasi. Čudno pa je, da senekaterim Nemškimrutarjem ne more dopovedati, da se gradnja vodovoda vrši pod nadzorstvom c. kr. melioracijskega urada ter da vlada in dežela je dovolila podporo le za glavni vodovod ne pa za to, da se bo voda napeljavala vsakemu posestniku na dom. Vse delo vodi inženir od katerega je mnogo odvisno, kdo dobi vodo. To pa ni odvisno od podžupana, katerega mnogi po krivici napadajo.

t Cesta Nemški Rut. Glede ceste v Nem. Rut je dal deželni odbor županstvu na Grahovem sledeči odlok:

Odgovor na tamošnje pospešnice z dne 7. svečana t. l. št. 1033/12 v zadevi načrtov za cesto od Koritnice v Nem. Rut in Grant se obvešča isto, da so vsled poročila deželnega tehničnega urada na isti cesti potrebne 4 korekcije. Za prve tri se izdelujejo načrti v ozna-

čenem uradu, za zadnjo korekcijo pa, ki zahteva preložitev ceste za 2—5 km, napravi deželni tehnični urad kasneje le približni situacijski naris v svrhu, da se popraša vlada, ali bode kaj v ta namen prispevala.

Ko bodo prvi načrti, ki so v delu dovršeni, jih takoj dobi županstvo v nadaljno uradno poslovanje.

t Iz grahovske občine. Dne 26. pr. m. je okrajna bolniška blagajna v Gorici s privoljenjem c. kr. okr. glavarstva v Tolminu poklicala v občinski urad na Grahovem (Koritnici) vse žive in mrtve obrtnike grahovske občine od 10 let nazaj. Poklicani so bili tudi obrtniki, ki so pred 6 leti v občini obrt opustili. Namen tega pozvanja je bil, da se zaslišijo o zavarovanju njih delavcev in uslužbencev. Svetujemo bolniški blagajni, da si priskrbi prihodnjič natančnejše podatke, da ne bode ljudi brez potrebe skupaj gonila, ker sedaj v poletnem času je škoda za denar in za čas, katerega se brez potrebe zapravi.

Obrtnikom pa naznamajamo, da je c. kr. okrajno glavarstvo v Gorici pooblašeno reševati pritožbe proti okrajni bolniški blagajni v Gorici in filijalki v Tolminu.

Iz Hudajužne. Nemška nestrpnost. Nad železniškim predorom pri Bukovem je viseča skala, o kateri se boje, da bi se utrgala ter padla na železniški tir. Da se to ne zgodi, je železniška uprava odredila, da se ima skala podzidati. To se vrši te dni in delo nadzoruje nek nemški polir iz Trsta. Na delu so bili iz začetka zaposleni slovenski domači delavci. To nemškemu polirju ni bilo prav. Zato je koj prve dni skrbel za to, da so prišli drugi, nemški delavci odjedat kruh domačim, slovenskim delavcem. Odpustil je več Slovencev in mesto njih nastavil tri Nemce. Imel pa je ta German še druge nemške delavce zabilježene. Da bi tem pripomogel do dela, hotel je odpustiti še nekaj slovenskih delavcev in to brez nikakega povoda. Tega pa slovenski delavci niso mogli več prenašati in njihovim protestom in grožnjam, da se bodo pritožili, se je moral germanizator ukloniti ter vsprejeti vse prej odpuščene Slovence zopet v delo. Nemce pa je moral odpustiti. Kako jezi tega poskusponemčevalca naših gor vse, kar je slovenskega, dokaže sledeči slučaj: V soboto zvečer se je peljal dotični polir kot običajno vsako soboto v Trst. V vagonu sta sedela dva gospoda, ki sta se pogovarjala slovenski. Ko je dospel vlak na postajo Grahovo, omeni eden izmed teh dveh gospodov, da imena te postaje niso mogli na noben način ponemčiti, k večjemu če bi je predstavili v »ErbSENDorf«. Ko je dotični polir ta slišal, je jezno pograbil svojo prtljago ter jo pobrisal iz vagona v drugi. — Omeniti treba, da dotična dva gospoda nemškega polirja nista poznala in tudi o njegovem germanizatoričnem delovanju nista ničesar vedela. To sta izvedela od nekega sopotnika iz tamošnjih krajev. To si moramo zapomniti!

t Tolmin. Pretečeni teden se je poslovil od nas prečastiti gosp. Peter Zorzenon, II. kaplan. Bil je pri nas 11 mesecev. V tem času se je precej dobro naučil slovensčine, da je precej gladko govoril slovensko, izjemoma nekaj besed, ko se mu je zareklo. Ako se pa pomisli, da on ni bil našega naroda, ampak Italijan iz Romansa, iz središča Furlanije, mu ne more nikdo tega zameriti. Našli pa so se gotovi ljudje iz okolice in tržani, ki so se mu javno in glasno v cerkvi rogali, ko je imel govor, ker ni mogel pravilno vseh besedi izgovarjati. Tukaj se vidi, da tem ljudem je potreba izobrazbe (niso še za lastno otesani), ne pa da se jih podpira na politično novostrojársko stranko. Gospodu kaplanu se je tukajšnji kraj omilil: rad bi bil še ostal pri nas, a ni mu bilo dano; rad bi

bil bolje spoznal naše ljudstvo in se do dobrega priučil slovenskemu jeziku. — Obžaloval je, da se je moral tako hitro posloviti od nas.

Poslovil se je od nas z besedami: O ljubezni sem začel razlagati in z ljubeznijo končam. Ljubeite se med seboj! Torej prav je imel, ljubezen je najbolj potrebna v sedanji časih.

Farau.

Kmečka hranilnica in pos. pri Sv. Luciji reg. zadr. z neom. zav. ima v nedeljo, dne 14. t. m. popoldne ob 3 v župnišči svoj letni občni zbor z naslednjim dnevnim redom: a) Čitanje revizijskega poročila »Goriške Zveze«, b) Poročilo načelstva in nadzorstva, c) Potrjenje računskega zaključka za l. 1912, d) Sprememba pravil, e) Voitev načelstva in nadzorstva, e) Slučajnosti.

Načelstvo.

Iz baške doline. Po nekaterih vaseh in krajih se sedaj drugega ne sliši kakor: kašne časnike si morajo ljudje naročiti. Posebno se udriha po »Gorici« in »Prim. Listu«. Stari »Mohar« na Grahovem, eden najbolj pobožnih mož, je izrekel hudo obsodbo nad novostrujarskim početjem proti prvemu katoliškemu listu na Goriškem, proti »Prim. Listu«, katerega izganjajo novostrujarji kakor okuženega človeka. Bog se usmili in nevednežem razsvetli pamet!

Z Grahovega. Za napravo električne razsvetljave na Grahovem-Koritnici se izdelujeta dva načrta; in sicer od tvrdke »Union« v Trstu in od zavoda električnih naprav v Ljubljani. V poštev pride potok Koritnica, ker je za tako napravo zelo ugoden in voda izdatna. Tozadavne načrte napravijo tvrdke brezplačno in brez obveznosti!

Iz komenskega okraja.

km Nesreči. (Kostanjevica.) — Dne 27. pr. m. zgodila se je pri nas huda nesreča. Dva pastirja sta gnala živino s paše proti domu. Ko se je eden pastirjev za nekaj časa ustavil, dohitela ga je junica, ki ga je vrgla tako močno ob tla, da je dobil na glavi nevarne poškodbe. Prepeljati so ga morali v goriško bolnišnico. Dne 31. pr. m. pa je gnal 56-letni Ivan Grobiša na vrvi kravo na pašo. Med potoma si je hotel užgati cigaro. Zato se je za hip ustavil. Mož je imel nogo pohabljen, a na palico se ni opiral že več let ne. V hipu pa, ko je stal na mestu, krava naglo potegne in moža je vrgla na tla. Mož si je že itak pohabljen nogo zlomil. Prepeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorico.

km Iz kostanjeviške okolice. Letina kaže pri nas do sedaj hvala Bogu prav dobro. Grozdje zori. Vreme je ugodno. Imeli bomo — če Bog obvaruje nesreče — dobro kapljico. Tudi drugi pridelki obetajo dobro, posebno ajda je v najlepšem cvetju. Pogled na polje, kjer ajda cvete je lep. Zdi se, kakor bi snežna odeja pokrivala polje. Ako nas ljubi Bog obvaruje še nadalje kake nesreče, bomo peli veselo »T e D e u m«.

km Komen. Dopisnik »Dneva« se trudi že tri leta, da bi ugonobil našega župana. A to se mu ni posrečilo. Storil je različne korake, da bi se to zgodilo in da bi sam postal župan.

km S Krasa. Pred časom, še pred prav kratkim časom so gospodje priporočali »Primorski List« vsaki hiši. Sedaj pa ga vun tirajo. Kdo naj to razu-

me?! — Da se je ustavil »Gospodov dan«, mora pač obžalovati vsak kristjan. Kmet se veseli Gospodovega dneva, da se odpočije in čita kaj lepega.

km Rubije. Pogled na naše trte nas navdaja z žalostjo. Zraven pobitega grozdja vidiš zelene mladike, kar nam jemlje up za bodočnost. Zato ni čuda, da se nekateri odpravljajo v Ameriko.

km Lipa. Še 70 hl dobrega »Vipavca« je na prodaj v naši vasi. Letošnja trgatav kaže v naših krajih nekaterim pridnim dobro, nekaterim malomarnim pa slabo; zraven toče je malomarnim še gidium grozdje pokvaril. Malomarni naj skrbijo, da bodo ob nedeljah v cerkvi molili, ob delavnikih pa pridno žvepljali in škropili, potem bo Bog blagoslovil njih vinograde.

km Sveto. Sejem sv. Tilha se je letos prav dobro obnesel. Zjutraj je malce porosilo, a vreme se je kmalu popravilo. Vršilo se je vse v redu brez plesa in pretepa.

Krava je udarila v Temnici Hletnega Franca Spačal in mu zadala nevarno rano. Zdravi so v goriški bolnišnici.

Iz sežanskega okraja.

s S Krasa. — Med tem ko smo ineli milo hladno poletje je avgust bil vroč, (vsaj zadnji dnevi). V septembru so nastopili lepi in topli dnevi. Poljščina kaže lepo, grozdje lepo zori. Upamo, da bodo letos boljši terani kakor druga leta. Vinska trta, ta najzlahnejša naša rastlina kaže lepo. Izjeme se redke. Ponekod so trte več ali manj napadene od rudečice in rje. Ljudje ugibljejo, odkod pride to? Nekateri so mnenja, da sedanji novi trtni nasadi ne bodo trajali veliko let, češ, da že pešajo. To pa ni tako. Pri dobrem oskrbovanju rastejo trte na Krasu in sicer cepljene na Riparja Portalis že dvajset let, a so kljub temu jako lepe.

Da rdečica napada trte je več vzrokov. Letos je vzrok te bolezni premočno vreme. Vsled preobilne mokrote se trtne korenine ne morejo dovoljno razvijati. Da pa rja napada trte in da take trte tudi slabo obrodijo in naposled tako opešajo da vsahnejo je vzrok pomanjkanja gnoja ali pa se gnoj s slabim gnojem. Osobito premalo kalija, te dragocene redilne snovi, porabljajo naši vinogradniki pri gnojenju. Kdor sadi trte, mora poznati lastnosti zemlje, da bo vedel česa zemlji primanjkuje.

Da je zemlja bodisi za rastlinstvo in za vinsko trto rodovitna in da ne pogrša redilnih snovi, mora vsebovati sledeče redilne snovi: 1. amonijak, 2. kalijev okis, 3. magnezijev okis, 4. železni okis, 5. soliterno kislino, 6. kremikovo kislino, 7. klor, 8. natrijev okis. Ali se vse te snovi nahajajo v zemlji v zadostni množini, da trte zamorejo rasti, in roditi nam pove kemija, ako damo zemlje preiskati. Iz lastnih poskusov in kemične analize, ko sem pisec teh vrstic dal zemljo analizirati, se je dognalo, da primanjkuje naši zemlji fosforova kislina, osobito pa dušik in kalij. Kalija, tega dragocenega gnojila je res premalo. Kakor ne more človek živeti v slabem zraku, ravno tako ne more tudi trta roditi, ako nima dovolj kalija. Priporočam trtorejcem, da ko gnoje bodisi z umetnimi gnojili ali tudi z domačim gnojem, da gnoje svoje vinograde v zgodnji spomladi. Gnoji pa naj se tudi s kalijevo soljo.

ISKRICE.

Za lenuha ni mesa, ne kruha . . .

Delo čedno, zlata vredno.

Vsak naj pazi, da ne skazi.

V cerkvi in v šoli ne gledat okoli.

Uboga, tužna domovina, Kjer nevedna je mladina.

Vsak dan starejši, vsak dan modrejši.

Malu mislil, dosti rekel, večkrat hudo se opeknel.

Novi vek.

Romantičen igrakoz v petih dejanjih. Spisal **

Sedmi prizor.

Na pozorišče prineseta dva moža Uršulo, ki je v nezavesti. Okolu nje ste dve ženski, ki jočete.

Prvi mož (ko položita Uršulo na tla): Uboga Uršula. Kakšno plačilo je dobila!

Drugi mož: Upam, da ne bo hudoga. Ti Lutroveci so pravi divjaki. — (Proti ženskama). Tecite k Krivičevim po nošala ali po kako lestev, da jo položimo na njo, in nesemo domov. Prinesite tudi kaj za vzglavje. (Ženski odidete.)

Prvi mož: To je tudi novi vek, ki se nam obeta, to je svoboda, o kateri nam prorokujejo.

Drugi mož: Človek ne bo več gotov svojega življenja.

Prvi mož: Res, nobena stvar se ne da izvršiti brez žrtve. Tako tudi cerkev na Skalnici ne!

Drugi mož: Ne bi bil mislil, da se bodo lotili nedolžnega otroka.

Prvi mož: Dvigni jej nekoliko glavo. (Drugi jej dvigne glavo. Jo ogledujeta.)

Drugi mož: Udarjena je na glavi. (Oba jo ogledujeta.)

Osmi prizor.

Prejšnja in sosedna Antonija Krivičeva. Za njo nesete ženski nošala.

Antonija Krivič: Kaj se je pa zgodilo za Božjo voljo?

Prvi mož: Urško so lopovi pobili. Tam le za ograjo je ležala skoraj mrtva.

Antonija Krivič (ki se skloni k Uršuli): O ti moje drago dete! Dajmo ji nekoliko kisa! (Jej da nekoliko kisa in jej riblje senci.) Urška, Urška, Kako ti je kaj? (Uršula vzdahne.) Hvala Bogu! Mislila sem, da je mrtva, pa ne bo hudoga. (Ženski prinesete nošala.)

(Dalje prih.)

Za kratek čas.

Težka naloga. Krčmar (pijancu, ki leži na tleh): »Domov pojdi, če ne moreš več stati!«

Slutnja. Gospa: »Ali pojde Vaš sin res k mornarjem?«

Sose da: »On si je vtepel v glavo, da mora postati na vsak način mornar.«

Gospa: »No, ali Vam nisem rekla takoj ob njegovem rojstvu, da ima vodo v glavi!«

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj 26, 23, 58, 30, 3

Priporoča se, pod novim vodstvom, na novo urejeni hotel »Pri Zlatem Jelenu«.

Istotam se sprejemajo abonenti po dogovoru po zelo ugodnih cenah.

JOSIP CULOT

v Raštelju št. 2 — 25 v Gorici.

Velika zaloga vsakovrstnega igrač, okraskov za božično drevesce in punčk za igračo.

Razpela iz kovine in lesa, rožni venci, podobice, rokavice iz volne in sukna, moške in ženske nogovice, čevlje in kape za zimsko sezono; zaloga drobnarije za kramarje na drobno in debelo, kipi, in svetniki iz porcelana, kovčki, pipe, ustniki, cevi itd. itd. itd.

Trgovina z usnjem

v Kapuolski ulici št. 2 („Pri Lizli“.)

Podpisani priporočam sl. občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino z usnjem, *imam usnje iz najboljših tovarov*. Prodajam vse čevljarke potrebščine. Cene konkurenčne. Blago dobro. Postrežba poštena.

Z odličnim spoštovanjem se bilježim
JOSIP MARUŠIČ, trgovec.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,

Magistratna ulica šte. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franko. —

Sante Busolini

trgovec z jedilnim blagom v Gorici

naznanja slav. občinstvu, da je preselil svojo trgovino iz dosedanjih prostorov na Kornu št. 13

v ulico sv. Antona šte. 2 tik trgovine g. Ig. Saunig.

V rovih prostorih bo postregel slav. občinstvu z najboljšim blagom, niskimi cenami in dobro postrežbo. — Istotako tudi v svoji

podružnici v Solkanu št. 31 I.

Obenem priporoča svojo apnenico v Solkanu. Cenj. naročila se sprejema v trgovini v ulici sv. Antona šte. 2 in se izvršujejo točno.

Najboljše in najmodernejše sukno za moške in volneno za ženske obleke razpošilja najceneje Jugoslov. razpošiljalna R. STERMECKI v Celju št. 304.

Vzorci in cenik čez tisoč stvari z slikami poštnine prosto.

POZOR!

Manufakturna trgovina Hedžet & Koritnik na Jos. Verdijevem tekališču in v Šolski ulici v GORICI naznanja, da je za časa preuredbe trgovine uhod le iz Šolske ulice. Zaradi preuredbe trgovine in pomanjkanja prostorov so cene blagu znatno znižane in stalne.

Ugodna prilika!

V novi trgovini pri Soškem mostu št. 63 (Via Ponte Isonzo) v Gorici se dobi vsakovrstno sveže oblačilno blago po prav nizki ceni. Blago za moške obleke pa po tovarniških cenah.

S tako nizkimi cenami postrežem lahko radi tega, ker sem si nabavil veliko množino blaga.

Za obilen obisk se priporočam

Anton Jug.

Zdravnik

dr. J. Bačer

ordinira

v ulici Tre Rè št. 9
v GORICI.

Odlikovana pekarija

in sladničarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu

(v lastni hiši)

Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmanos in poroke, plnce itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Odda se v najem meblirana soba primerna za dva dijaka v ulici Dietro Castello št. 1a) v II. nadstropju. Hiša je nova. Poizve se samotam. — — —

ODLIKOVANA PEKARNA

JAKIN

Gorica, via Formica

se priporoča za odjemanje raznega peciva navadnega in najfinejšega. Pecivo je najboljšje. Priporočam se cenj. odjemalcem za obilposet. S spoštovanjem E. Jakin

Svoji k svojim! Svoji k svojim!

MIHAEL TURK

GORICA na Kornu št. 6. GORICA priporoča slavnemu občinstvu svojo brivnico. Zagotavlja točno postrežbo — Sprejema naročila za maskiranje po zmernih cenah.

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,

v GORICI

Gosposka ulica št. 25

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonialnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Usnje podplati. Vrvarsko

blago. I. Drufovka, Gorica

nasproti „Monta“, odli-

kovana delavnica nadpla-

tov. — Velika izbira obuvala.

Poštena slovenska družina sprejme dva mala učenca na stanovanje in hrano. Nasl. v: Gorica, ulica Korenj (Via Corno) št. 13. na dvorišču.

Trvdka O. ZAJEC

trgovina z železjem v Gorici

v hiši „Goriške ljudske posojilnice“

(prej krojaška zadruga.)

Priporoča bogato zalogo železa, pločevine vsakovrstnega kovanja za pohištvo in stavbeno mizarstvo, kovaško, kleparsko, klesarsko orodje, straniščne naprave in upeljave, strešna okna, traverze, cement, svinčene in železne cevi in pumpe, žico, žična ograja, razno kmetijsko orodje, štedilnike, peči, kuhinska in hišna oprava.

Postrežba točna, domača in cene konkurenčne.

Alojzij Gril, mizarški mojster

v Št. Andrežu pri Gorici št. 81

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo dobro urejeno mizarško delavnico in zalogo pohištva. Kdor želi kupiti po ceni, naj se obrne do te trvdke. Sprejme tudi naročila po vzorcih. — Plačevanje se dovoljuje tudi na obroke.

Voda „Vichy“

umetno napravljena, najboljša hladilna pijača v poletnem času, se uživa najprikladneje kot pridelek vinu ali sirupu. Umetna voda „Vichy“ se pripravlja iz praškov, ki odgovarjajo natančno analizi pristne vode „Vichy“. 1 škatljica z 10 praški, zadostuječi za 10 l vode, stane 70 vin. Praški se izdelujejo le v lekarni CRISTOFOLETTI. Sviri se pred ničvrednimi ponaredbami.

Pot na nogah, rokah ter sploh na celem telesu, opraske in neprijetni duh pota odstrani brez škodljivih posledic

„Antisudol Douglas“

zdravniško izkušen in najboljšje priznan preparat. — Cena 70 vin. Izdeluje se le v lekarni

CRISTOFOLETTI,

Gorica, Travnik.

in so vsa naročila tja nasloviti.

JOSIP TERPIN

naslednik Antona Potatzky

v Gorici na sredi Raštolca št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovanje nirberškega in drobnega blaga, ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine za pisarne, kadilce in popotnike. Najboljše šivanke in šivalne stroje; potrebščine za krojače in čevljarje. — Svetinjice, rožni venci in mašne knjige.

Hišna obuvala za zimske in letne čase.

Raznovrste semena, trave in detelje.

Najboljše preskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih na deželi.

P. n. g. pričakujem obilnih odjemalcev

Županstvo Doberdob

razpisuje

službo občinskega tajnika

z mesečno plačo 24 kron.

Uradni dan se vrši dvakrat

na teden, nastop službe z

1. septembrom 1913.

Županstvo Doberdob

dne 21. avgusta 1913.

župan

A. La-renčič

Viktor Toffoli-Gorica

prva zaloga oljkovega olja

Via Teatro 16. — Via Seminario 10.

Oljkino olje, pripeljano naravnost iz Istre, Dalmaacije, Valone, Bari, Lucca, Nizza, Oneglia.

Cene so sledeče:

Jedino olje	liter	Kron	1.04
Namizno olje	"	"	1.12
Istrsko oljkino olje	"	"	1.28
Valona	"	"	1.40
Bari	"	"	1.40
Oneglia	"	"	1.60
Lucca	"	"	2.—
Nizza	"	"	2.40

Sprejema naročila ter pošilja franko na dom, kakor tudi na dežele in izven države.

„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

v GORICI

obrestuje hranilne vloge po 5%. Daje članom posojila na vknjižbo po 6%, na menice po 7%, na mesečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih 100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Zadružni urad je v lastni hiši **Corso Glus. Verdi** št. 32, I. nad. — Uradne ure vsak dan razun nedelj in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.

ODBOR.

Čitajte! **Važen oglas »Slovenske Straže!** Čitajte!

V današnjih težavnih razmerah zamorete obogatitile s srečko!

Turška srečka

je v to svrhu prva in najpriporočljivejša srečka, ker ima šest žrebanj vsako leto, ker znašajo glavni dobitki vsako leto 400.000, 400.000, 400.000, 200.000, 200.000, 200.000 zlatih frankov, ker je tedaj zanjo izdan denar m. r. zadelij najmanj 400.000 frankov, ker je tedaj zanjo izdan denar varno naložen kot v hranilnici, ker igra še dolgo vrsto let in obdrži kupec po izplačilu kupnine trajno igralno pravico brez vsakega nadaljnega vplačevanja, ker znaša mesečni obrok samo 4 krome 75 vinarjev, in ker zadobi kupec že po vplačilu prvega obroka izključno igralno pravico.

POZOR! Prihodnje žrebanje se vrši dne 1. oktobra 1913!

I turška srečka italijanskega rdečega križa z 10 žrebanji vsako leto na mesečne obroke po samo 6 K. Podaje pojasnila in naročila sprejema za »Slovensk. Stražo« z. Valentin Urbančič, Ljubljana, Konzresni trg št. 19.

Sprejmejo se marljivi sotrudniki pod ugodnimi pogoji.

Prvo primorsko avtorizirano stavbeno in kamnoseško podjetje

Alojzij Tavčar

v Dutovljah okraj Sežana

zapriseženi sodni izvedenec

izvršuje vse potrebne načrte, proračune in cenitve za stavbe, vodnjake, ceste, nagrobne spomenike in druga razna monumentalna

Cene zmerne.